

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaelbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad, fr. 4-30
Voor den buiten, 4-75
Voor de vreemde, 2-25
Per maand voor de stad alleen, 0-58

HET WERKVERBOND

BERENDMAKINGEN

De bekenmakingen betaelen 10 centim.
den drukregel. Gewoone voorwaarden voor
de Notarissen, Ambtenaren, enz.
Prys van een nummer 10 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.
VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtvyr toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

MAERT 1862.

De Konvoijen met een * geteehend, zyn Expresstreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen, . . . 5-00 8-55**
Brussel, langs Denderleu, . . . 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40
Mechelen, Antwerpen, . . . 5-00 8-55** 11-50 2-20 5-00 7-40** Mechel.
Lier, 5-00 2-20
dendermonde, 5-00 7-00 8-55** 11-50 2-20 5-00
Aelst, 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40

Lokeren, 5-00 7-00 11-50 5-00
Nin, Geerardsh, Less, . . . 7-00 1-25 langs Doornik, 5-00
Brugge, Oostende, . . . 6-15 9-15 1-50 5-05 7-00
Kortryk, Moskr., doorn., Ryss, 6-00 9-20 1-25 3-10 7-10
dona, Atrecht, amiens, Parys, 6-00 9-20 1-25 3-10 7-10
Kales, 6-00 9-20 1-25 7-10
Bergen, Onievrain, . . . 7-00 1-25 langs doornik, 5-00
Manage, Charleroi, Namen, . . 7-00 1-25 langs doornik, 5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv, 5-00 8-55 11-50 2-20 5-00 Thien, 7-40**
Landen, 5-00 8-55 11-50 2-20
Keulen, Aken, 5-00 8-55 11-45 Aken 7-40
Gladb., duss., Cref. Ruhrort, . 8-55 (11 Gladbach)

LAND VAN WAES.

Van Gent naar Antwerpen, . . . 6-10 9-00 10-20 2-45 5-30 7-00
Van Antwerpen naar Gent, . . . 5-50 8-50 10-50 5-00 4-50 7-00

ECCLOO.

Van Gent naar Eccloo, . . . 7-50 10-00 4-00 8-00
Van Eccloo naar Gent, . . . 8-50 8-45 1-10 3-30

VAN GENT, LANGS AUDENAERDE, OP SAINT GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naar St. Ghislain, . . 6-25 9-50 1-55 7-40
Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naar Gent, . . 5-20 7-00 11-00 3-30

ONDERSTAND DER BEHOEFTEIGE WERKLIEDEN

door den Handels- en Nyverheids-Kring.

De ramp, door de katoen-krisis in onze stad te weeg gebragt, is ontzaggelyk: duizenden en duizenden fabriekwerkers zyn van werk en brood beroofd; honderden ambachts-gezellen, van het nyverheids-werk afhangelende, deelen in het zelfde droeve lot, en lyden thans armoë en gebrek.

Hoe wel de liefdadige nyveraers, koophandelaers en ryke families voor aanzienlyke geldsommen onderschreven hebben tot leniging en onderstand der behoefteige arbeiders, is toch de werking van den Handels- en Nyverheids-kring grootendeels magteloos om dat hooge doelwit te bereiken. Met geringen geldelyken onderstand, met aelmoezen kan men den geesel niet afwenden. Al hadde men een half miljoen francs vergaerd, zou men nog geene vier weken op die wyze in den onderhoud der noodlydende werkers-gezinnen kunnen voorzien. « Werk en goedkoop levensmiddelen: » zie daer de twee eenigste en krachtigste redmiddels tegen de huidige krisis. Voor het eerste moest reeds gezorgd worden zyn door Staets- en Stadsbestuer; voor het tweede, door de inzamelaers der liefdegiften. Beiden zyn tot heden aan hunne taek tekort gekomen. Het Staetsbestuer, even min als ons Stadsbestuer, heeft nog niet eenen maatregel genomen om een deel der lediglopende fabriekwerkers aan openbare werken te bezigen; terwyl de Handels- en Nyverheids-kring terug gedeinsd is voor het plan tot aankoop van levensmiddelen en huiselyke behoeften in 't groot, en dezer uitverkoop aan de leegst mogelyke pryzen, ter gunste der werklieden die geheel of gedeeltelyk hunne gewoone winsten hebben verloren.

Men geeft voor, dat men de kleine handelaers en de winkeliers niet wil benadeeligen. Ydele klap! De behoefteige werklieden hebben maar een paar weken krediet by bakker en winkelier, en met lietgeen de Nyverheids-kring hun geeft, zullen zy voorwaer hun tekwaed niet kunnen aenzuiveren, aengezien hetgeen zy ontvan-

gen, juist genoeg is om niet van honger te sterven.

En nog blyven er zoo velen ongehopen, dat men schier niet eenē straat kan doorgaan, zonder door hongerge werklieden of dezer kinderen aengesproken te worden.

De eigentlyke reden van den afschrik voor den aankoop van levensmiddelen — uitzonderlyk en hoogst dringend middel in deze uitzonderlyke omstandigheden — heeft eene geheel andere oorzaak. Het belachelyk en dood versleten politiek spelken van liberael en katholiek speelt hierin eene zeer groote rol.

Van weerskanten is men bevreesd, by de kiezingen, eenige stemmen te verliezen van kleine handelaers, winkeliers of patater-opkooers, en aen die vrees schynt men het hoogste en heiligste gevoel: de menschielievendheid, ten offer te brengen.

Wy stellen in feite vast, dat, met een kapitaal van 100,000 francs, besteed volgens het door ons vooruit gezette plan voor den aankoop van levensmiddelen en huiselyke benoedigheden, al de noodlydende werklieden gedurende langer dan vier maanden tyds vol op gespyzigt en onderhouden kunnen worden, zonder te moeten passeren door de handen van politie en werkbazen; zonder kwetsende opmerkingen te moeten hooren van dezen of genen; zonder de hand te moeten uitreiken naer de vernederende aelmoes. (1).

Het plan, door de Maetschappy der Werktuigmakers, en hun weekblad het Werkverbond vooruitgezet, was ontworpen door eenen der kundigste cyferaers onzer stad, die ten jare 1848 aen het hoofd stond der liefdadige ondersteuning van de nagelatene betrekkingen der slagtoffers van de cholera. De goede uitslag der onderneming was voorop verzekerd, en niet een behoefteige werker zou gebrek hebben geleden.

Maer de politieke heeren van den Handels- en Nyverheids-kring hebben anders over beslist, en wy zien nu, hoe verre zy komen met hun onderstands-plan in gel-

(1) Men heeft ons berigt dat een der leden van den Handels- en Nyverheids-kring, gelast met den onderstand der behoefteige werkers in zynen wyk, eenen treffelyken gezel, die door nood gepraemd, zich by hem aenbood, toensauwde: « Maer zyt ge niet beschaamd? Waerom begint ge niet eerst met MEST te rapen? »

delyke aelmoezen. Binnen weinige weken zal hunne bron uitgeput zyn, zonder dat het groote doelwit voor het algemeen, voor alle noodlydende werkers, bereikt zy geworden.

Talryke broodelooze werklieden loopen als verdoolde schapen door de stad, zonder te weten tot wien ze zich moeten wenden. Velen worden in sommige politie-bureelen en elders behandeld als ellendige bedelaers, en ten slotte blyven er ontelbaren zonder hulp en onderstand. Schryver dezes heeft er reeds met dozy-nen den weg naer de Poele gewezen. (4).

Dat deze ramp dan eenē laatste lesse zy voor de werkers, opdat zy zich zouden vereenigen tot Maetschappyn van onderlingen bystand, met oprigting eener spaerkas voor den aankoop van winter-voorraed.

Dat zy nu zich ook vereenigen en gezamenlyk medewerken, des noods by algemeene verzoekschriften, ter wettelyke verkryging van het kiesregt voor al wien den behoorlyken ouderdom heeft bereikt, van goed en eerlyk gedrag, is en lezen en schryven kan; opdat de belgische Konstitutie eindelyk de waerheid zegge in haer artikel der gelykheid van alle Belgen voor de Wet; opdat de werker ook zyn aendeel geniete in het landsbestuer en beschouwd worde als deel makende van dat volk, waeruit, volgens de Konstitutie, alle magt voortvloeit.

Dat groote doel eens bereikt, zult gy zien, Werkers! dat men in tyd van ramp en nood niet meer terug zal deizen voor de aenschaffing en bedeeeling van goedkoop levensmiddelen, uit vrees van eenige stemmen by de kiezingen te verliezen. En dan ook zult gy beter in staet zyn uw eigen regten te verdedigen, en in voorkomende gevallen twee nooddriftige broeders, in ziekten en kwalen, by wintertyd en werk gebrek, geregeld te kunnen helpen en ondersteunen.

(4) Wy hebben van eenen treffelyken, noodlydenden werker, de klagt ontvangen dat, toen hy zich by den politie-kommissaris van zynen wyk aenbood om onderstand van het fonds der byzondere liefdadigheid te genieten, die Stads ambtenaar het volgende bevel gaf: « Schryf hem eens op als BEDELAER! »

ZAEK DER ZWARTE BENDE.

MOORDERYEN EN DIEFTEN.

IN DE ARRONDISSEMENTEN CHARLEROI, NYVEL, DINANT EN NAMEN.

ONDERHOOR DER GETUIGEN.

14^e VERVOLG.

De verdedigers der beschuldigten, ten getalle van 10 zyn, MM^{re} Depret Piquet, zoon, J. Toussaint, Ch. de Barolet, Ch. Halbrege, L. Huart, Ed. Bourlard, Masquelier zoon, Boulanger en Frans de Barolet, allen advokaten van Bergen, per officie aengeduid, ter uitzondering van Ch. de Barolet, aengesteld door Alex. Leclercq.

Toen de beschuldigten binnentraden, stond de geheele zaal regt om hen te zien. J. B. Boucher is aen het uiterste der bank geplaatst, waerop Rabet zich beyndt. Deze is de eenige, die zich by het binnenkomen schynt te verduiken; hy gebaert te weenen, en duikt het aangezicht achter zynen zakdoek. Al de anderen hebben eene vaste houding. Zelfs de vrouw neemt plaets onder de minste ontroering te laten blyken.

Gedurende de lezing van den beschuldigings-akt kon men iederen booswicht in het hyzonden nauwkeurig gadeslaen.

Jan-B. Boucher is een zeer groete kerel, sterk gebouwd en gespierd; zyn voorhoofd laet vernuft en stoutmoedigheid raden; zyn blik duidt veel vastberadenheid aen; zyne bewegingen zyn ruw; hy heeft een zeer uitdrukkelyk hoofd. Hy alleen, draegt het kostuum van 't gevang.

Na zyne blikken in het publiek te hebben laten rondgaen, leent hy de grootste aandacht aen de lezing der verzendings-akte. Telkens dat zyn naam wordt uitgesproken, fronsht hy de wenkbrouwen en trekt zyn wezen zich samen. Van tyd tot tyd werpt hy eenen blik van haet op den prokureur-generaer, van wien hy maar twee meters af is, welke ruimte bezet is door eene halve dozyn gendarmen, die van hoofd tot de voeten gewaapt, hem geen oogenblik uit het oog verliezen; het is, eindelyk de echte type van eenen rooverhoofdman. Alles, in hem, verdraet den man, die gewoon is te gebieden, en zelfs op de bank der beschuldigten schynt hy

nog zyne medepligtigen in bedwang te houden. Hy snuift aenhoudend.

August Leclercq, die op hem volgt, draegt den knevel en kinnebaerd; hy heeft een onderscheiden gelaet, maer zyn diep ingedrukt oog werpt stralen als bliksems. Zyn blik is zoo klaer en doordringend dat hy veel indruk maakt. Hy schynt een krachtig mensch, beslist tot alles, en tenzelfden tyde bedachtzaam. Die man moest, naer men zien kan, al de kansen wegen en wikklen, alvorens eene misdaed te begaen, en eens zoo verre gekomen, voor niets meer terug deinzen.

De derde, Jozef Leclercq, gehoeven te Crollé, heeft een weinig vernuftig gelaet; zyn haar, hetwelk hem dien bynaam heeft doen verwerven, is zeer dik gewassen. Hy is rustig van houding, even als de twee eerste beschuldigten snuift hy ook.

Alexander Leclercq, achter hem zittende, heeft een echt soldaten-gezicht. Hy heeft ook knevel en kinbaerd. Hy schynt een vastberaden man, dien niets verschrikken kan. Zyn wezen laet verstand bespeuren. Hoewel hy de omstandigheid van zynen toestand schynt te begrypen, kan hy de oogen niet op Ph. Boucher slaen, zynen buerman, zonder eenen lust tot lachen te moeten bedwingen, die hem noodzaekt de hand op zyn gezigt te leggen, ten einde die beweging niet zou gezien worden.

Ph. Boucher, daerentegen, schynt geen ontwikkeld verstand te bezitten; 't is een echte kolos. Hy houdt zich regt, styf, onbeweeglyk als een beeld. Zyn hoofd overtreft al degenen, zynen medebeschuldigten. Hy draegt ook den knevel. Die man moet eenē herkuelskracht bezitten.

Aug. Vanderavero, die naest hem zit, is de oude dienstbode des heeren Hanoteau. Gelyk al de anderen is hy een zeer sterk man. Gestadig ligt hy met het hoofd op de twee handen, naer de lezing, des greffiers te luisteren. Zyn gelaet is open en vrymoedig, en men bespeurt er geen enkel teken van kwaden hartstogt. Alleentlyk op zekere oogenblikken, als het samen-trekt, neemt het eenē verschrikkelike uitdrukking aen. Sonwylen klappt hy met Boucher, en dan komt een lach op zyne lippen.

Nevens hem, op het einde der bank, zit Rabet, den verklikker. Hy heeft het slechtste gelaet van geheel de bende. Hem ziende, vraegt men zich zelve af, of een menschielyk wezen zoo veel wreldheid kan uitdrukken; men vergelykt hem aen een wild dier, in de muut gestoken. Hy gebaert te weenen, en verbergt het gelaet achter zynen zakdoek, maer wanneer hy, nu en dan, het laet zien, verwekt het afschrik en walg. Zyn

blik doet pyn aen het gemoed: de listigheid, het bedrog en de koude wreldheid schynen er door met al de kenteekens van het dierlyke geweld.

Men is geneigd hem voor het model te nemen van den moordenaar en den huichelaer.

Frans Hubinon, de eerste op de tweede bank, is een kleine grysaert, ware type van een boer, met zekeren en doordringenden blik. Sonwylen neemt zyn gelaet, dat de listigheid aentoont, eene zeer krachtige uitdrukking. — Na hem komt Pieter Vanderavero, vader van August. Verschillende met zynen zoon, is hy klein, mager, en schynt hy niet sterk. Al zyne hairen zyn reeds grys; hy heeft iets van den vos in zyn gelaet. Hy schynt zeer opletend naer den greffier te luisteren, en wendt van dien kant maer de oogen af, wanneer J. B. Boucher hem aenstoof om eenen snuif te vragen.

Pieter Chavée heeft zware en dikke wenkbrouwen, die ineen loopen, en aen zyn gelaet eene woeste uitdrukking geveit; zyn hoofd is schier kael, zyne oogen zyn wild, en doen de vermettelheid kennen; zyne houding is zeer kalm.

Op het wezen van Frans Arvicius is de ellende als afgeschilderd, zyn oog is vals. Alleen onder zyne gezellen draegt hy eenen slechten overjas op zynen kiel. Hy schynt zeer mager en lyedend.

Jan Hubert, daerentegen, heeft een frisch, rooskleurig gelaet. Geheel zyn wezen is vol hairen; zyn blik is levendig, en blyde. Wanneer hy ernstig wordt, verandert zyn gansch gelaet, en neemt alsdan eene uitdrukking van uiterste ruwheid aen. Hy maakt een scherp contrast uit met zynen buerman Arvicius. Hy zit geheel op zyn gemak, en ziet bywylen in het publiek, als wil hy enige kennissen zoeken.

Maria Jozef Leclercq, de vrouw, heeft een schoon en zacht gelaet; zy moet zeer bevallig zyn geweest, maer is nu wat vermagerd. Niets by haer duidt kwade driften aen. Haer oogslag is goed, en vast. Zy weent gestadig, hoewel zy poogt hare tranen te bedwingen.

Wat Jozef Hubinon betreft, deze heeft een boos gezicht, zyn scheel ooge duidt kwade driften aen. Nogtans schynt hy vernuft te bezitten.

2^e Zitting. — 24 december 1861.

Ten negen ure worden de deuren van de zaal der Assisen voor het publiek geopend, en in eenen oogwenk zyn al de plaetsen ingenomen.

Ten half tien wordt het hof aangekondigd, dat onmiddelyk in zitting

GEBREK EN WEELDE.

Zaterdag laetsleden hield de Kamer eene geheime zitting — dat is, dat ze de deuren sloot, in de hoop dat er niemand iets van weten zou, hoe onbeschaamd de liberale ministers met het geld van de belastingbetalers zouden omspringen, indien men hen de handen vrij liet.

Heel de zitting door heeft men geld — altyd maer geld gevraagd voor nuttelooze dingen: vodderyen welke uitgevonden worden, om dezen of genen partyganger te bevoordeelen, terwyl er te Gent welhaest 15,000 werklieden gebrek en honger lyden.

Heer Rogier had onder ander uitgevonden, dat men de zael der Kamer met bas-relieven, beeldkens en wie weet wat al meer! moest versieren; verder dat er veranderingen aen het paleis der Natie moesten gebeuren, die te samen zoo wat 400,000 fr. zouden kosten.

De minister was op zyn eigen houtje maer voortgegaan, gewoon als hy is, dat men altyd danst gelyk hy fluit — en had alzoo eene verbindtenis met den kunstenaar, een zekeren heer Leclercq, aengegaen, zonder dat de Kamer daarvan verwittigd was.

Ongeukkig voor hem, waren er leden tegenwoordig, die denken dat er al genoeg in 't water wordt geworpen, en men eindelyk heer Rogier de handen moet binden, om die arme geldkas tegen zyn gedurige aanvalen te bewaren.

Men heeft hem dan ook aen zyn verstand gebragt, dat er geen bas-relieven en *amourens* in de zael hoefden geplaatst te worden; dat de zael zeer goed was, en al die nieuwe uitvindsels den strengen styl van het lokaal niet anders konden doen dan bederven, zoo als zy ongezonder waren voor de schatkist.

Weet ge wel wat de beste ornamentatiën van de zitting-zael te Brussel zyn? Goede, onpartydige en opregt volksgezinde representanten en die niet slaefsch knikken als de ministers met het koordeke trekken. Deze versiering zullen de kiezers den volgenden keer aen de zael toebrengen, en dan natuerlyk de versletene kopstukken en de ministerieele *amourens* doen verhuizen.

Het voorstel van heer Rogier is van de hand gewezen; maer die gekkigheid zal toch een tiental duizend francs aen de schatkist kosten, aengezien de beeldhouwer voor het maken van zyn plan wil betaeld zyn. En te Gent — te Gent steekt men de hand uit en men bedelt!

Dan was er een plan om de lokalen van de Kamer met dry zalen te vergrooten, hoewel het nut daarvan niet kon bewezen worden. Niettemin zou die verbouwing alweer de bagatel van een half miljoen gekost hebben, en zonder de hevige bestyding der heeren Coomans, Ern. Vandenpeereboom, de Renesse en B. Dumortier, had men die dwaasheid begaen — terwyl te Gent de armoë onder het volk dagelyks grooter wordt.

Allengs al schooner!

Eenige liberalen, met heer Rogier aen 't hoofd, vinden — en dit in het demokratieke België! — dat de voorzitter van de Kamer ten koste van 't land den grooten heer zou moeten spelen. Men wilde hem een prachtig hotel bouwen en het ryk mabeleeren; verder moest de voorzitter nog schoone koetsen, paerden, gegalonneerde lakeijen, en, wie weet wat nog al! hebben, altermaal ten koste van die arme schatkist.

Wy gelooven inderdaed dat heer Rogier en konsoorten denken, dat wy al onder 't keizerryk behooren, waer de geldverkwisting het land tot over de ooren in de schuld heeft gesteken. Of is dit eindelyk nu dat goed-

koop goevernement, hetgeen hy ons gedurig voorspiegde, en waeraen wy een oogenblik zoo goed waren te gelooven? En te Gent — te Gent zyn vyftien duizend man middelerwyl op straeten en ze lyden gebrek.

Durft de heer Rogier met zoo'n voorstel in de openbare zitting afkomen? Durft het kabinet er komen vragen, gelyk in de geheime zitting, dat het traktement der ministers met eenige duizenden zou moeten verhoogd worden — terwyl men te Gent honger heeft?

De heer Dolez gedacht de representanten, die, even als de ministers, niet genoeg schynen betaeld te zyn: om hun eenige vergoeding te geven, wilde hy hun vrye cirkulatie op de yzeren wegen toe staen — doch even als de andere voorstellen, waervan het laatste nog het minste gek was, is deze propositie aen den eenen kant geschoven, of liever men heeft ze tot later uitgesteld, om waerschyndlyk niet meer voor den dag te komen.

Wy herhalen 't: — wy begrypen niet, hoe men zoo'n voorstellen durft komen doen, op den oogenblik, dat honderden kleine ambtenaren verklaren niet meer te kunnen leven van hun traktement; dat er duizenden werklieden, ten gevolge van de katoen-krisis, zonder werk en brood zyn; dat er zoo veel nuttige en regtvaardige werken zouden dienen uitgevoerd te worden.

Doch aen welke onbeschaamdheid heeft het kabinet Frère-Rogier ons al niet willen gewoon maken!

De Werklieden van Gent.

Wy nemen het volgende over uit eenen brief, uit Gent naer het Handelsblad van Antwerpen gezonden:

Sedert eenige dagen ziet men hier, vooral 's avonds, samenrottingen van werkvolk. De fabrieklieden, die zich zonder arbeid bevinden, zyn hevig gebeten op de koophandelaers in katoen, die uit hoop van meerdere winst, niet willen verkoopen, en aldus de oorzaak zyn dat sommige fabrieken moeten sluiten. Men schynt voor eenige onlusten bevreesd. De burgerwacht is gewaerschuwd om by de eerste vermaning of trommelslag onder de wapens te komen.

Dit alles mag zeer betreurlyk heeten, des te meer dat onze regencie dezen toestand, die botsing misschien, had moeten voorzien, en maatregelen nemen om ons werkvolk eenigermate ter hulp te komen.

Wel is waer, is by onderteekening eene somme van boven de honderd duizend francs door den *Cercle industriel* te samen gebragt, doch had de regencie niet dergelyke somme voor het minste op het budget kunnen brengen?

Men verkwist hier zoo veel geld aen onnoodige straten op het uiteinde der stad te bouwen, aen processen, tegen de onteigende grondeigenaers te onderstaen, aen boulevards te maken, die men niet voltrekt; ware het niet billyker geweest, by de buitengewoone crisis der katoenen, liever dit geld te besteden om den werkmans ter hulpe te komen?

Wy willen het socialisme of communisme niet prediken; wy teekenden niet in 1848, gelyk twee onzer schepenen, en verscheidene onzer gemeente-raedsleden, voor de paryzische « *blessés de février* »; maer wy vragen het, welke gegoede burger, welke ryke aristokraet zelfs, had er eenig kwaed in gezien, dat de stad iets dede om twintig duizend werklieden werk en brood, niets dan brood, aen te schaffen?

Is ons stedelyk bestuur wel op de hoogte der taek, die het te vervullen heeft? begrypt men wel dat in eenestad, waer de werkende standen zulk een aanzienlyk deel der bevolking uitmaken, men deze belangen vooral moet in acht nemen; dat men iets verheveners te doen heeft dan Begynen te lasteren en te tergen, dan kleingeestige wrakzucht tegen de katholyken en de onafhankelyke personen uit te oefenen?

OPENBARE WERKEN.

Tusschenkomst van den Staet en Stad in de huidige crisis.

Wy kunnen niet genoeg herhalen dat het magtigste red-

middel tegen de huidige crisis bestaat in de uitvoering van openbare Staets- en Stadswerken. Talryke werken van openbaar nut zyn in onze stad door den Gemeente-raed toegestemd en uitvoerbaar verklaerd, en, inweêrwil van de duizenden lediglopende werklieden, wordt tot heden aen niet één de hand geslagen. Op de Plaisante-vest werken hoogstens een tiental arbeiders; de boulevards langs heen de groote Statie blyven verlaten liggen; op de Visschery is de grond bereid gelegd voor den opbouw van het Godshuis-Lousbergs, en nogtans zien wy er geen begin maken met de verdere werkzaamheden voor dat echt liefdadig gesticht ter gunste der ongelukkige fabriekwerkers. Het vuile, ongezonde kwartier by de Nieuwbrug, wacht reeds langer dan een jaer, en de zoo hoog noodige brug by den Krommenwal wordt uitgesteld, zoo men zegt om reden der te hooge schatting van de te onteigene huizen en gronden, doch eigentlyk uit hoofde van geld-gebrek.

De stads-kas schynt ledig tot op den bodem; verscheidene ondernemers en leveraers kloppen sinds maenden en maenden te vergeefs aen alle deuren, om de betaling hunner rekeningen te bekomen. Wat kan men, in dergelyke omstandigheden, doen verrigten ter gunste der werklieden zonder bezigheid en brood?

Wy hebben het middel reeds aangeduid: eene nieuwe leening, ten einde gelykelyk aen al de oude onvoltooiden, en aen de nieuw bevolen openbare werken de hand te kunnen slaen.... Waerom toeft de Regencie zoo lang, alvorens dat hoogst gewichtige en hoogst dringende plan aen de beraedslaging des Gemeente-raeds te onderwerpen? Zyn de bestuurders, de Vaders der gemeente, niet verplicht, de eersten zich vooruit te zetten, om maatregelen tegen de crisis te beramen; om hulpen onderstand aen hunne noodlydende kinderen te verschaffen?

Zou gansch de burgery, geheel de dagblad-pers, hen niet ondersteunen in die zaak, waerin de pligt en de menschlievendheid de voorhand hebben op alle andere beschouwingen?

Het Staetsbestuur doet het land byna veertig miljoen opbrengen voor den onderhoud eener legermagt; de versterkingen van Antwerpen verslinden miljoenen en miljoenen en tot heden vindt hetgeen half miljoenje om dennoo lottigen gees, welke onze katoen-werkers zoo hard teistert, te verzachten en af te weren.

Men verzekert, dat er in Gent alleén genoegzamen voorraad van grondstof of boomwol is, om al onze katoenfabrieken gedurende verscheidene maenden in gang te kunnen houden.

Waerom zoekt het Staetsbestuur dan tegen « groote kwalen geene sterke redmiddels? » Geen bestuur noch wet kan de fabriekanten dwingen, met verlies te werken of hunne magazynen met rentelooze bewerkte goederen op te vullen. Maer het Goevernement zelf, dat in de gevangnissen doet werken voor den uitvoer, zou, in deze uitzonderlyke omstandigheden, immers gemakkellyk de grondstof kunnen aankooopen en, onder behoorlyk toezigt, dezelve doen bewerken voor den uitvoer?

Niemand meer dan wy, zyn tegenstanders der Staetsbemoeijng met de byzondere bedryvigheid; doch wy herhalen: in uitzonderlyke omstandigheden moeten uitzonderlyke maatregelen worden genomen; tegen grooten kwalen dienen sterke redmiddels, en nooit mag een Staetsbestuur de oude en wyze spreuk vergeten: *Salus populi suprema lex*; Het heil, het bestaan des Volks, is de hoogste Wet.

De groote Slokkers.

In de geheime zitting der Kamer, van verleden zaterdag, heeft Minister Rogier (*l'homme le plus désintéressé*) voorgesteld, het traktement der ministers te verhoogen!?

Dit wraekroepend voorstel viel gelukkig van de brug in 't water.

Nog was er een ander ontwerp vooruitgezet, strekkende om den voorzitter der Kamer een paleis voor woning te geven, met een vet traktement, koets, paerden, en lakeijen!?

Dit schandig ontwerp werd slechts verschoven. Zulke voorstellen durft men doen, terwyl er in Gent meer dan 10 duizend menschen honger lyden!

treedt. De heer voorzitter geeft bevel de beschuldigten binnen te leiden, en dezen verschynen weldra, geleid door gendarmen die de bank omringen, als gisteren.

Zoals gisteren schynen de beschuldigten zeer kalm, en Rabet verduikt nog altyd zyn aenzicht, om het aen de blikken der menigte te onttrekken. Velen der beschuldigten schynen niet alleen onverschillig, maer glimlachen zelfs somtyds. Xaever Hubinon (*petit Thomas*) bovenal behoudt eene uitdagende gerustheid.

De voorzitter somt den beschuldigingsakt op en herinnert de verschillende misdaden, ten laste van elk der beschuldigten.

J. B. Boucher August Leclercq, Jozef Leclercq, gezegd de Crollé, en F. Boucher luisteren aandachtig. Rabet blyft in eene diepe neêrslagtigheid gedompeld en schynt van gevoel beroofd.

Als Xaever Hubinon de misdaden hoort herinneren waarmede hy beschuldigd wordt, maekt hy teekens van loechening.

De heer prokureur-generaal. — Mynheeren, gy zyt geroepen om in de tegenwoordige zaak te vonnissen, volgens de uitleggingen u gegeven door den beschuldigingsakt.

Voorerst hebt gy te vonnissen over eene misdaed die zich gelukkiglyk niet veel voordoet, namelyk die van vereeniging van booswichten, voorzien door de art. 265 en volgende van het strafwetboek; daarna hebt gy 33 verschillende misdaden te vonnissen, waervan 32 het werk dier vereeniging waren, daer de dry laetsten in den beschuldigingsakt aengehaeld, gepleegd zyn in 1835, voor het vormen der bende.

Wy beweren inderdaed en zullen er het bewys van leveren, dat die vereeniging van booswichten die in 4 arrondissementen, waervan 2 in het ressort van het hof van Luik en 2 in dit van het hof van Brussel, hebben geroofd, ontstaan is in 1835 in de gevangenis van Namen. J. B. Boucher en Aug. Leclercq zaten alsdan in die gevangenis. Van dan af dagteekenen hunne innige betrekkingen, van dan af ook dagteekent de vereeniging.

De diefte van Warée-la-Chaussée was de proefdaed der bende, die hare laetste daed pleegde, te Gozée, door eene diefte vergezeld door vrywillige moord op de wed. Ranwez.

Die vereeniging bestond, zoo als wy staen houden, uit de acht eerste beschuldigten, maer allen hebben niet in zelfde evenredigheid medegewerkt, en allen waren er niet van in den beginne onder.

In den beschuldigingsakt heb ik aengetoond welke het aendeel was van medewerking der twee Boucher's en der dry Leclercq's, die in al de groote misdaden, gepleegd sedert 1836, waren. Er liggen 40 misdaden ten laste van J. B. Boucher; 43 ten laste van Aug. Leclercq; 32 ten laste van Jozef Leclercq; 51 ten laste van Alexander; 20 ten laste van F. Boucher, ongemindert de talryke gevallen van medeplichtigheid, door het onderzoek aengetoond.

Rabet is, zooals hy ons gezegd heeft, maer veel later in de bende gekomen; de eerste misdaed waeraen hy deel genomen heeft is die van Hazsinelle, gepleegd in den nacht van 29 oktober 1839; maer in 1860 heeft Rabet in 11 groote misdaden medegeholpen; in 1861 vinden wy nog Rabet in dry misdaden, waeronder die van Gilly. Is hy laet in de bende gekomen, hy heeft gedurende 12 of 13 maenden medegeholpen in 15 groote misdaden.

Frans Hubinon is een oude dief, die reeds in 1830 deel maekte van eene andere vereeniging; want ik houd staen en zal vaststellen dat er ten dien tyde reeds eene dergelyke dievenbende bestond, waervan Frans Hubinon en de Leclercq's leden waren; maer die bende is niet degene welke wy thans vervolgen. Wy vervolgen de bende van 1836, die hare daden begon met de misdaed van Warée-la-Chaussée. Hubinon had in 1835, voor de vereeniging, eene diefte gepleegd waerover gy uitspraak zult doen. 't Is die van Trieu-Kaisin, op het grondgebied van Gilly. Als daarna de Leclercq's en de Boucher's onze provincien begonnen te doorloopen, heeft Hubinon zich by hen gevoegd voor de misdaed van Mellery, in den nacht van 14 tot 15 mei 1836 gepleegd. Wy vinden hem daarna gedurende 4 jaren niet meer weder. Heeft hy gedurende dit tydtyd voor eigene rekening gestolen? Dit weten wy niet, maer hy verschynt niet weder met de bende dan in de diefte van Taminies, in de maend July 1860; daarna is hy verschenen te Aiseau, te Chauxmont, enz., zoodat F. Hubinon over 11 misdaden terecht staet.

Wat van der Avero aengaet, die later by de bende kwam, wy zien hem voor de eerste maal te Gilly, by den heer doktor Hanoteau, zyn gewezen meester. Wy vinden hem daarna te Gozée, te Chastre-Villeroix, Blamont, enz.

Het is tyd, mynheeren, dat de justicie de hand legge op zulke gevaerlyke mannen, want gy zult opmerken dat de bende van 1 January 1861

tot 6 april, dit is in min dan 5 maenden, 8 groote misdaden heeft gepleegd in de arrondissementen Charleroi en Dinant, en 't zyn ten naesten by de ergste. Het is waerschyndlyk, mynheeren, dat, hadde eene onvoorziene omstandigheid ons niet toegelaten de hand op de misdadigers te leggen, wy gedurende 1861 over 50 misdaden zouden hebben moeten vonnissen.

Onder de misdaden, aengehaeld in den beschuldigingsakt, zyn er 17 gepleegd in omstandigheden voorzien by art. 8 van het strafwetboek, gy zult die omstandigheden moeten onderzoeken; van die 17 misdaden heeft de vereeniging er 16 gepleegd en de 17de hebben de dry Leclercq's in 1835 begaen.

Hier onderzoekt de prokureur-generaal welke de omstandigheden zyn, die de wet als bezwarend aanziet, en legt uit wat men moet verstaen door het woord brack en het woord wapenen. Volgens de gewoone spreektaal, zegt hy, zoudt gy kunnen denken dat er geene andere wapenen zyn dan pistolen, sabels en werktuigen van zelfden aert, maer de wet geeft aen dit woord een uitgebreider zin.

Volgens art. 101 begrypt het woord wapenen alle werktuig, alle gereedschap, die snydend, stekend of kneuzend is. Zoodat, als gy ploegziers, pieken, alle andere stekende, snydende of kneuzende werktuigen vindt, gy die moet aanzien als wapens, volgens den zin der wet.

Wy aengaet de brack, dit is het feit van iets te breken. Als gy dus in het onderzoek zult vinden: breken, de vensters of de buitenste deuren beklimmen, dan moet gy noodzakelyk de bezwarende omstandigheid aennemen.

Ik wil voor den oogenblik niet in de byzonderheden van de menigvuldige misdaden die ons gaen bezig houden, treden, maer heb u eene opmerking te doen. Er zyn onder 33 misdaden 3 dieften, gepleegd te Wanfercée-Baulet; 't is de gemeente die de beschuldigde Aug. Leclercq bewoont. Welnu, mynheeren, Aug. Leclercq is niet persoonlyk in eene dier misdaden gekomen, maer volgens de beschuldiging, zyn die dieften begaen op zyne aenduiding, by middel van inlichtingen en werktuigen, door hem gegeven. Zoodat August voor die dieften als hy in zyne gemeente was, deed hy zyne geburen bestelen door zyne medeplichtigen.

Wordt voortgezet.

Onkosten der Stads-Processen.

De gentische stadhuis-experten zijn kundig; dat is klaer, en bewezen door de regtbank van 1^{en} aenleg en door het Hof van beroep. Maer de kemels, die ze schieten, doen toch iemand leven. Elke kemel geeft aenleiding tot een proces, en dan mag de heer advokaet Metdepenningen, ten uwen en mynen koste, voor de stad pleiten.

Wy zijn kurieus geweest te weten, wat die man daervoor trekt; wy hebben de stads-budgetten der twee laatste jaren doorbladerd, en vonden:

Budget van 1861, art. 6 der buitengewone uitgaven, bladzide 367.... Honorarium van den heer advok. Metdepenningen. fr. 1,725 00

Budget van 1862, art. 6 der buitengewone uitgaven, bladzide 307, honorarium van den advokaet Metdepenningen . . . » 700 00

Zelfde budget, art. 34 6e, bladzide 312, « Onkosten van de gekende processen, » voor den heer advokaet Metdepenningen. . . » 4,000 00

fr. 6,425 00

Daarin is niet begrepen, hetgeen de stad heeft moeten betalen, volgens de melding der zelfde budgetten, aen den avoué, en beloopende tot . . . » 4,932 58

fr. 11,357 58

Dat is nog al de moete waard. Nooit heeft de stad Gent zoo veel geld verkwist in processen, en wat zy er by gewonnen heeft, blykt, zoo de dabliden melden, dat elk proces heeft aenleiding gegeven tot eene veroordeeling, die wy duer moeten betalen, dank zy de kunde van de stads-experten. Maer, nog eens, 't is de heer advokaet Metdepenningen niet, die zich te beklagen heeft over de kemelschietingen der lievelingen van het schepenen-kollegie. In twee jaren heeft de man er 6,425 francs mede gewonnen, en in die som zijn nog niet begrepen degenen, die men verschuldigd is voor nog menig ander proces, waarvan de uitslag nog niet is gekend.

Vlaemsch Verbond.

Verleden zondag, heeft zich eene afvaardiging der Hoofd-Afdeeling van het Vlaemsch-Verbond te Gent naar Nazareth begeven, ten einde er eene kantonale afdeeling te helpen tot stand brengen, ingevolge art. 7 van het door haer aangenomen reglement.

Ingezien het ongunstige weder en den weinigen tyd, die tusschen de uitnodiging en den dag der byeenkomst is overgebleven, mocht de vergadering zeer talryk genoemd worden. De poogingen van het bestuur der hoofd-afdeeling zijn met eenen volkomen byval bekroond: er waren ter vergadering kiezers en andere vlaemschgezinde inwoners van verschillende gemeenten des kantons.

Na eene toespraak over het doel der byeenkomst, gehouden door den heer voorzitter der gezegde afdeeling, werd door den heer sekretaris lezing en uitlegging gegeven van de grondslagen en het program des Verbonds, zoo als zy te Brussel in algemeene vergadering van mei 1861 zijn opge-maakt geweest. De redevoering van een bestuurder strekte sports tot aenwakkering van de aanwezigen in het schoone werk onzer volks-ontvoogding, waerna aen de bewoners des kantons de inrigting van een voorloopig komitee werd overgelaten.

Zeven personen werden aangeduid, behoorende tot de deftigste ingezetenen der verschillende gemeenten, en aen hen is nu de taek opgelegd, de volledige inrigting der kantonale afdeeling te behartigen.

Dit voorbeeld zal, wy hopen het, tot eenen krachtigen spoorslag dienen voor de andere plattelandse gemeenten, alwaar men, noodlottig, zoo lang aen de taebeweging als vreemd, althans geheel afgezonderd, is gebleven. De zoo gelukkig te Nazareth gepleegde pooging zal in de andere kantons onzes arrondissements eerlang beproefd, en, naer alle waarschijnlijkheid, ook met goeden uitslag bekroond worden.

Men schryft uit Deinze: Het doet ons genoegen te mogen melden, dat het Vlaemsch Gezelschap in ons stadje, onder kenspreuk: Voor Moedertaal en Vaderland, zondag laetst het 14de verjaarsfeest zyner instelling op eene schitterende wyze vierde.

De 86-jarige eere-voorzitter, de heer De Smet-Minnens, opende het feest met een door hem vervaardigd dichtwerk over de Vlaemsche Beweging, dat elks goedkeuring wedroeg, waerna men tot de herkiezing van 't bestuur overging. Werden gekozen: tot voorzitter, de heer B. Moerman; ondervoorzitter, de heer A. Lammens; ontvanger, de heer P. Goethals; geheimschryver, de heer Vandommele.

Een wel bereid avondmael volgde op deze werkingen, waarop men verscheide heildronken voorstelde, die met een luidruchtig handgeklap ontvangen werden. Eindelyk gingen men tot de kunsttoefeningen over, die door de zangafdeeling van het Gezelschap met eenen vlaemschen choor werden geopend.

Vlaemsche remaneen, tooneel- en kunstliederen, dicht- en proza-stukken, deftige- en boertige uitgaalmingen en chooren ontbraken op dit feest niet, waarvan de byzondere eer toekomt aen de yverige letteroefenaers de Coutere, Van Gelder, Algoet en Colpaert.

Om middernacht sloot de zangafdeeling dit feest met eenen vlaemschen choor.

Het Vaderlandsch Museum, uitgegeven door een onzer grootste geleerden, professor C. P. Serrure, bevat de volgende vaderlandsche anekdoot:

Toen Viglius namens den koning van Spanje, voorzitter was van den hoogen raad te Brussel, gebeurde het eens, dat een gezant uit Frankryk aldaer voor hem verscheen en hetgeen hy in den naam van zynen koning te vragen had, in het fransch voordroeg, zoo als de meesten van zyn volk gewoon zijn te doen.

Viglius antwoordde hem daarop in het friesch. De gezant

nam dit kwalyk en vroeg hem, of hy met zynen koning en met hem den spot dreef, vermits men hem antwoordde in eene taal, die hy niet verstond. Viglius hernam dadelyk: « Zoo spot gy dan ook met ons, want ik versta uwe fransche spraek niet. »

« En » voegde hy er by « zyn wy meer gehouden uwe taal te kennen, dan gy de onze? Wanneer wy in Frankryk iets komen vragen, dan spreken wy fransch. Het is dus ook billyk dat, als gy hier in Nederland iets komt verzoeken, onze taal gebruikt, of ten minsten gy gehouden zyt u in het latyn uit te drukken, dat door den eenen, zoo wel als door den anderen, verstaen wordt. »

Meeting van 10 maert, te Antwerpen.

Mynheer Reinaert,

Vivan de Signoorkens! Dat zyn mannen! Zoo hoort men van alle kanten en op alle punten van het land; want waerlyk, heel het land heeft de oogen op Antwerpen gevestigd. Ik voeg er toch by, dat iedereen met een heimelyken schrik bevangen is, of men er die stontmoedige krachtadigheid wel zal getrouw blijven, en er eerlang geen ministerieel verraad zal tusschenkomen. Het is te wenschen van neen, en dat men, tot het uiterste, hoog de waarheid möge doen klinken, die de mannen te Brussel uit den zadel geligt heeft, en waer zy niet durven op antwoorden.

Men kan niet genoeg herhalen, dat het belang van Engeland, en dat persoonlyk, van de dynastie, de eenige reden van het bestaan der antwerpsche forten is, gelyk het Jan Van Ryswyck goed gezegd heeft. Zoo hebt gy ook gedacht met al degenen die geen ministerieele lyrei dragen. Had men in tyds naer uwen raad geluisterd, er zouden reeds zoo veel miljoenen niet in den grond gegraven zyn. Maer 't is gelyk Coomans gezegd heeft: Beter in tyds te zien, dat men eenen dromadaris, met eenen bult, gemaekt heeft, dan er nog eenen kemel met twee bulten by te maken. Zyn er reeds 20 miljoenen naer de kwaertjens, dat ze ons de 80 anderen dan maer in den zak laten.

Het ministerie zal niet buigen, zegt men: de representanten van Antwerpen zelfs verstoelen en verachten de wenschen van hunne medeburgers. Weette wel watte, Reinaert? en hoe ik die mannen zou hebben? Als 't nog eens meeting is, lei ik aen de vergadering een briefken ter onderteekening voor, om die heeren representanten te laten weten, dat zy Antwerpen niet meer vertegenwoordigen, omdat zy het vertrouwen der kiezers verloren hebben. Wat konden zy dan al anders doen, dan hunne matten oprollen?

Nog een ander gedacht, dat veld wint, en hetgeen ik aen uw oordeel onderwerp.

Men zegt: De gemeenteraad, de kamer van koophandel en alle publieke administratiën moesten in massa hunne demissie geven, en zoo het goevernement in 't nauw zetten, tot dat men regt aen onze eischen zou doen. Iemand zelfs had 't gedacht, een verbond te maken, met de principaelste mannen aen 't hoofd, om geene kontributiën meer te betalen, zoo lang men de kasteelen en vestingen niet zal afgebroken hebben. Maer de wet helet my, zoo iets aen te raden.

In alle geval, wie anhoudt, wint; en indien de Antwerpenaers voet by stek houden, zal, of wel de Kamer ontbonden worden, of wel het ministerie zyne demissie moeten geven; en dan zal een nieuw ministerie de kwestie der forten wederom moeten voorbrengen en zal ze met eene groote meerderheid zien verwyzen. Maer ik zeg: Zet onze representanten van Antwerpen op hunne plaats, dit is te zeggen, aen de deur. (Reintje.)

De stad Antwerpen loop geen gevaer DE BURGEMEESTER HEEFT HET GEZEGD.

Toen de heer Frans Loos, burgemeester van Antwerpen, in de zitting van 14 maert, aen onzen gemeente-raed verklaerde, dat het Noorderkasteel nooit kon dienen om de stad te bombarderen, dan dacht ik in myn eigen; — Heeft de heer Fr. Loos hier niet vergeten, de waarheid te zeggen? — Om het te weten, ben ik het naer Brussel, aen mynen boezemvriend baron Shako, gaen vragen, en wy hadden te samen het volgende gesprek:

Reinaert.. Zeg eens, baron, is het waer, dat de mannen, die in uw nieuw kasteel zullen zitten, nooit op de stad zullen zitten, nooit op de stad zullen schieten?

Baron. Niet skiet op de stad, Reinard? Qui vous a dé-bité une pareille niaiserie?

Reinaert. Het is onze brave burgemeester. Hy zegt, dat dat gy het hem beloofd hebt.

Baron. Ah! oui, je comprends. Dat is om te contenteer de Anversois, opdat zy niet murmureer, en crieer, en opposeer te veel. Maer de bourgmestre heeft assisteer aen al sances van de grande commission militaire, en hy weet zoo goed als ik, dat, en cas de guerre, Anvers zy zal zyn skiet tout-à-fait in den grond.

Reinaert. Zoo, zoo! Is dat besloten, baron?

Baron. C'est évident. Als de ennemi hy kom in de land, dan de armée belge, zy zal retireer tot achter de murs van Anvers.

Reinaert. Wie zal het land dan verdedigen tegen den vyand, baron?

Baron. Oh! c'est le moindre de mes soucis. Daer was wel een van de collègues militaires, die pretendeer, dat de garde-civique, parfaitement organisée et armée, zy moest defendeer de pays, terwyl de soldats réguliers, zy kruip akter de murs de la forteresse. Mais, entre nous, de garde-civique zy zal geef de knop van te defendeer een pays abandonné par l'armée et le gouvernement.

Reinaert. Maer wat gaet gy dan doen met de garde-civique, baron?

Baron. Hélas! mon cher, elle nous causera de grands embarras. Daer is geweest des membres, die heb gezek, dat de garde-civique, als zy kan niet meer resisteer, moet kom ook in de forteresse, en dat wy haer moet accueillir avec transport. Maer de garde-civique in de stad, zy is een danger; zy is een danger; zy zal entraveer la libre action de l'autorité militaire, en zal niet wil heb, dat de armée

laet détruire al de batiments, en dan retireer in de citadelle du nord. Ik heb daerom proposeer aen de commission van te laet kom de garde-civique devant les murs d'Anvers, en haer te verzoek vriendelyk, van weer retourner naer hun maison. Maer een membre van de grande commission, hy heeft observeer, dat de ennemi hy zal enlever al de fusils en de canons van de garde-civique, en ze employeer om te skiet op ons. Dan ik heb gezek: *Diable, diable!* En ik heb gratteer in myn hair. Als ik heb gratteer in myn hair, dan ik heb gekreeg une idée lumineuse.

Reinaert. Wat was die idée lumineuse, baron?

Baron. Die idée lumineuse, zy was van te inviteer de garde-civique van te deposeer haer fusils, haer canons, haer munitions de guerre, devant les portes d'Anvers, en en dan te retirer. Eh bien, wat zeg gy van dat idée lumineuse, mon cher Renard?

Reinaert. Dat ge 'ne fellen ajuin zyt, baron.

Baron. Fel ajun, wat is dat, Renard?

Reinaert. Een felle ajuin is, in 't fransch, un grand guerrier.

Baron. Ah! oui. Ik ben de fel ajun.

Reinaert. Zeg eens, baron, als nu de garde-civique haer wapens nedergelegd heeft, en gelyk een lammeken vertrokken is, wat zaler dan gebeuren?

Baron. Parbleu! l'ennemi se présente, et se met à bombarder la ville.

Reinaert. 'T is gelukkig, baron, dat de vesten en forten zoo ver staen, dat de bommen van den vyand nooit tot in de stad zullen geraken.

Baron. En voilà encore une, de bourde, que nous avons fait gober à ces bons Anversois. Op vat distance gy denk, dat is de portée van de boulet van de nieuw canon?

Reinaert. Ik heb eens hooren zeggen, hoe ver dat zy er kosten meé schieten; maer ik ben het vergeten.

Baron. Sept mille mètres, mon cher. Zoo dat, als de ennemi hy zal zyn te Wyneghem, hy zal kun parfaitement bombardeer de stad, en de bassin, en entrepôts, et tout le tremblement.

Reinaert. Ah my! Maer, baron, daer wist onze burgemeester zeker niets van? Anders zou hy den gemeenteraad en de burgers wel zyn komen verwittigen, van het gevaer, dat hun boven het hoofd hing.

Baron. Niet weet? Ha! ha! Elle est bonne, celle-là! Hy heeft assisteer aen al de séances van de grande commission, en hy zou niet weet! Fameux, fameux!

Reinaert. Maer, baron, van dat kasteel in 't noorden der stad, daer wist onze burgemeester toch niets van? Anders zou hy een verraad gepleegd hebben jegens zyne medeburgers, die hem hun vertrouwen geschonken hadden.

Baron. Gy kun geef daeraen den naam dat gy wil, mais ce n'en est pas moins vrai. Hy heeft geken alles wat is geweest projetteer; de citadelle, aussi bien que tout le reste.

Reinaert. Wat ajuin?

Baron. Ajun? Is de bourgmestre ook een guerrier?

Reinaert. Dat is tot daer toe. Helgene dan ik wel eens zou willen weten, is of dat noorder kasteel zoo noodzakelyk was?

Baron. Sans doute, mon cher Renard, en gy zal tout de suite verstaen dat: Wy hebben besoin van de assistance van de Anglais. De Angleterre zy kan niet ons geef une armée entière: maer zy zal ons zend 12,000 artilleurs, om ons te defendeer; à condition, dat wy zal fournisseer un dernier réduit; dominant la ville, van waer zy kan skiet tot de dernière extrémité op de ennemi qui sera dans la ville.

Reinaert. Nogtans, baron, onze burgemeester heeft, in volle zitting van den gemeenteraad, de stelige verzekering gegeven, dat het noorder-kasteel de stad nooit zal bombarderen, en dat het ergste dat er kan plaats hebben, niet anders dan na feu de mousquetterie, om, gelyk hy zegde, une attaque de vive force af te weren.

Baron. Mon cher Renard, votre bourgmestre s'est f... iché du conseil communal. De forteresse zy is surtout constriseer voor te bombardeer de stad, cela est évident. Heb gy gezien de citadelle du nord?

Reinaert. Ja, ik ben verleden week langs dien kant eens gaen wandelen.

Baron. Eh bien, dat gy heb gezien, dat zy domineer de rivière devant la ville; zy domineer de quais en de promades sur le bord de l'Escaut; zy domineer al de andre forts en al de positions dat de ennemi kan neem à l'intérieur de la ville. Heb gy niet gezien dat?

Reinaert. Ja, dat heb ik just gezien; maer onze burgemeester heeft gezegd, dat het garnizoen van 't kasteel nooit zal gebruik maken van deze positie.

Baron. Et vous croyez cela? Ik supposeer, dat de troupes van Sloekop zy is maitre van de stad, geloof gy, dat zy zal permettre, dat de garnison ennemie zy blyf in citadelle? De troupes van Sloekop, zy zal etablisseer de batteries tout le long des quais, zy zal skiet van daer op de citadelle, comme de juste, zy zal repondeer, en skiet kapot de batteries, en de maisons, en al de batiments. De troupes van Sloekop zy zal weer etablisseer des batteries plus loin, en zal skiet; maer de citadelle zy zal bombardeer, tot dat alles, dat is nok overblyf, zy zal zyn in gruis, en als de stad zy is niets meer dan un tas de décombres, en de habitants zy zyn tous massacrés, en de citadelle ook détruireer, dan de garnison anglaise zy zal embarkeer op de flotte anglaise, en de pays entier zal zyn in de hand van Sloekop. Anvers zal niet meer exister; mais l'honneur de l'armée sera sauve.

Reinaert. Ge kunt zeggen wat ge wilt, baron; maer ik kan niet gelooven, dat onze goede, brave burgemeester daer iets van wist.

Baron. Il faut alors qu'il ait été sourd comme un pot; want wy het heb genoeg hard gezeg in de grande commission militaire.

Reinaert. Zoo dat de groote kommissie vast besloten heeft ons te besch...

Baron. Te beskiet met de canons, c'est positif. L'honneur de l'armée l'exige,

Reinaert. Dag baron.
Baron. Salut, Renard. A propos, da blyf onder ons, n'est-ce pas?
Reinaert. Dat is klaer. Ik zal het aen niemand zeggen, dan aen myne lezers, en die kunnen zwygen.

Regterlyke Dwaling.

Het Weekblad van het Regt bevat het treffende verhaal eener geregelyke dwaling in België, ten gevolge waarvan zekere Pieter Dobbels, arbeider, wonende in de nabijheid van de door brandstichting vernielde schuur aen den grooten weg tusschen Brugge en Kortryk, in 1855 beschuldigd en veroordeeld werd ter zake van brandstichting en poging tot moord (een persoon in de schuur geslagen hebbende, was byna de prooi der vlammen geworden, hadde hy zich niet in aller yl verwyderd). De straf was die des doods, terwyl de zoon des beschuldigen, als medeplichtige vervolgd, onschuldigh werd verklaerd. De doodstraf werd veranderd in levenslangen dwangarbeid, welke straf P. Dobbels nog in mei 1860 onderging, toen plotseling de geregelyke dwaling in 1855 begaan, ontdekt werd door de latere bekentenis van eenen misdadiger, die stervende verklaerde, dat hy de stichter van den brand was waer voor Dobbels veroordeeld was. En toech de akte van beschuldiging bevatte dry soorten van bewysmiddelen: redenen van jaloezy; bedreigingen, aen de misdaad voorafgegaen, en herkende indrukken van schoenen.

In den toestand der Belgische wetgeving was het onmogelyk om tot eene herziening der veroordeeling te komen, doch Dobbels verkreeg gratie, en ontving eene ondersteuning van het goevernement. De *Belgique judiciaire*, waer aen het verslag ontleend is, deelde het mede ter wille van de leering die het inhoudt, zoo wel voor hen, die geroepen zyn ze te verdedigen.

Regterlyke Kronyk.

UITSPRAEK IN DE ZAEK HAYEZ.

Het Hof van Verbreking (kriminele Kamer) heeft op 27 dezer, om 1 ure, op de gelykvormige beslitsels van een merkwaardig rekvisitorium des Prokureurs-generael Leclercq, een gewysde uitspraak, by hetwelk het de voorziening van den auditeur-generael tegen het arrest van het Kyns-geregtschhof, dat de onbevoegdheid aennam, verwerpt. Het arrest van het Hooger Hof, uitgesproken te midden van eene groote stilte, in tegenwoordigheid van een zeer talryk publiek, is lang en sterk gemotiveerd, en heeft eenen grooten indruk gemaakt.

Er bestaat in ons land nog geene wet op de ministeriële verantwoordelykheid, doch wy gelooven, gelyk de brusselsche dagbladen, dat de heer Chazal zelf moet gevoelen, dat zyne positie als minister verder onmogelyk is.

De onafhankelyke lieden van alle standen zullen zich verheugen, in de uitspraak van het Kassatie-hof het bewys te vinden, dat in België de sabel nog de overmagt niet heeft op regt en wet en burger-vryheid.

Men leest in den *Précurseur*: Wy denken te weten dat luitenant-kolonel Hayez voornemens is, aen de kamer de toelating te vragen om den heer Chazal voor de regtbanken te vervolgen.

MAETSCHAPPY VAN ONDERLINGEN-BYSTAND

En voor den aankoop van Winter-voorraed.

Wy beginnen heden met de afkondiging van het verslag over den toestand der Maetschappyn van onderlingen bystand voor het jaar 1860, uit naem der bestendige Staets-Kommissie opgemaakt door den achtbaren heer T. Kint de Naeyer ondervoorzitter en verslaggever.

Al wie belang stelt in de verbetering van het lot der werkende standen, zal met aendrift dat verslag willen lezen; vooral vestigen wy daer op de aandacht onzer werkers-maetschappyn, voor dewelken het zeer teerlyk is.

De heer T. Kint de Naeyer heeft dit maal twee nieuwe gedachten aen de overweging des Staets-bestuers onderworpen: 1° om de vrouwen ook deelachtig te maken aen de voordelen van den wederzydschen onderstand; 2° om de stichting der maetschappyn van onderlingen bystand insgelyks uit te strekken tot de landwerkers.

De ontwikkeling der gedachten zal met veel genoegen en byval gelezen worden, zoo wel als het verslag over de reeds bestaende Maetschappyn voor den aankoop van winter-voorraed, waarop wy insgelyks de byzondere aandacht onzer werkerskringen inroepen.

Ten einde die nuttige en gewenschte instellingen ook in den buiten zoo spoedig mogelyk te kunnen verwezenlyken besluit de geachte verslaggever zynen arbeid met voorbeelden van statuten voor de Maetschappyn van onderlingen bystand ten platten lande.

VERSLAG

Over de Rekeningen van het jaar 1860, der bestendige Kommissie voor de Maetschappyn van Onderlingen-Bystand.

Brussel, 19 november 1861.

Mynheer de Minister,

De bestendige Kommissie voor de Maetschappyn van onderlingen bystand heeft, de eer, U haer verslag aen te bieden, voor het dienstjaar 1860, over de rekeningen der erkende maetschappyn, en over degenen, haer door eenige niet-erkende Maetschappyn ter hand gesteld.

By den aenvang van haer werk, gevoelt de Kommissie zich gelukkig te mogen vaststellen dat de beweging welke de werkende klassen aenstreeft tot de betrachting van de wederzydsche ondersteuning, Nieuwe maetschappyn zyn tot stand gekomen; het getal der deelnemende werkers, in een doelwit van onderlingen bystand en voorziening, is aengegroeid; het aenbelang der kapitalen door den gezamenlyken spaerpenning vergaerd, is overal merkelyk vermeerderd by de erkende Maetschappyn.

De redeneerkunst der cyfers en feiten bewyst aldus dat het vruchtbaer gedacht van wederkeeringen bystand, wortel schiet in den geest des volks en zich daer in, wel is waer langzaam, doch met aenhoudenden voortgang ontwikkelt, welke de veste waerboven voor de toekomst is.

Ongeukkig is deze heilzame beweging beperkt tot de middenpunten der nyverheid. Zy heeft zich nog niet ontwikkeld ten platten lande, alwaer de overgrote meerderheid der werkende bevolking zich toewydt aen den akkerbouw: de eerste der nyverheden. Dit is eene zoo groote

en betreurlyke leemte in de overigens voldoende ontwikkeling van den onderlingen bystand, dat de Kommissie het zich ten pligt acht, dezelve aen te duiden niet alleen aen de bezorgdheid des Staetsbestuers, maar van al degenen die mede wrochten aen het groote werk der verbetering van het lot der arbeidende klassen. Dat het ons veroorloofd zy, Mynheer de minister, op dit punt eenige bemerkingen aen uwe verlichte waerdering te onderwerpen.

Het zou eene grove dwaling zyn te gelooven, dat de landwerker minder weldaden van de maetschappelyke vereeniging te verwachten liebbe, dan de stedelyke werkmán, en dat de onderstand, doelwit der associatie, den eene min noodig zy dan den andere. Verre van daer, want het is juist den afgezonden landwerker, wien de Maetschappyn van onderlingen bystand wellicht de meeste diensten zouden bewyzen. Inderdaad: by ziekten en kwalen ontbreken hem meesttyds de geneesmiddelen en vooral de geneesheer. En duert zyne ziekte voort, dan is hy immers blootgesteld aen het verlies zynen laatste hulpbronnen, en verpligt toe-vlugt te nemen tot de openbare weldadigheid?

De Maetschappyn van onderlingen bystand biedt aen elk harer leden, in geval van ziekte, mits eene heffing van eenige centiem op den loon der gelukkige dagen, niet alleen de geneeskundige verzorging en de geneesmiddelen, maar ook de dagelyksche schadeloosstelling, welke toelaet met geduld den dag der herstelling af te wachten, en de hervallingen, gewoone gevolgen van een te rassen terugkeer tot den arbeid, te vermyden. Aen 't familie-leven deszelfs schoonste overleveringen ontleenende, geeft de onderlinge bystand aen hen, die zich in de onmogelykheid bevinden om te werken, hulp voor de landbebouwing en het invoeren huoner oogsten. Welke instelling zou ooit zulke groote weldaad aen zulke gemakkele voorwaerden kunnen voortbrengen? Wat aengaet de moeijelykheid van uitvoering, voortvruite uit de verspreiding der bevolking en den beperkten loon, deze bestaan in der wzentlykheid, doch zyn geenzijs onoplosbaer. De voorbeelden hiervan ontbreken overigens niet. (Wordt voortgezet.)

Tentoonstelling van Londen.

BENOEMING VAN DEN JURY.

De *Moniteur* kondigt het volgende koninklyk besluit af: Gezien de beslissing der Kommissarissen van H. B. M. voor de wereld-tentoonstelling van Londen, die aen België 21 jureen teekent in de samenstelling van den internationa-len jury, gelast met de tentoongestelde voorwerpen te beoordeelen.

Zyn benoemd tot titulaire jureen:

De heeren Van de Weyer, belgische gezant te Londen; Fortamps, senator; Laoureux, idem; F. Spitaels, idem; Jacquemyns, volksvertegenwoordiger; Jamar, id.; Chandelon, professor by de Universiteit van Luik; Ch. De Bruckere, voorzitter der koophandelskamer van Rousselaere; Demanet, gepensionneerde luitenant-kolonel der genie; De Mathelin, lid van den hoogerem raed van landbouw; Devaux, algemeenen opzigtter der mynen; Duhaion-Brunfaut, fabrikant te Brussel; Dupré, ingenieur; Fétis, bestuurder van het Conservatorium van Brussel; Jonet, lid der koophandelskamer van Charleroi; Kindt, opzigtter der nyverheid in 't ministerie van 't wendige; Leclercq, opzigtter van landbouw en huertwegen; Michels, onder-opzigtter van 's ryks wapenfabrieken; Stas, lid der koninklyke Akademie; Trasenster, professor by de Universiteit van Luik; Van der Borcht, fabrikant te Doornyk.

Bygevoegde jureen:

De heeren Burggraef Van Leempoel van Nieuwmuister, volksvertegenwoordiger; De Brabantere, oud fabrikant te Brussel, Brialmont, staf-majoor; Doubresse, lid der koophandelskamer van Bergen; Poncelet, hoofd-ingenieur en hoofd-bestuurder by de administratie der zynen wegen; Van Scherpenzeel-Thim, ingenieur.

De belgische titulaire en bygevoegde jureen zullen zich in kommissie vereenigen voor het opstellen van een verslag over de Wereld-Tentoonstelling, bezonderlyk onder het oogpunt der nationale nyverheid.

De heer Van de Weyer zal de bediening van voorzitter der belgische jureen vervullen.

De jury zal zynen onder-voorzitter en sekretaris benoemen.

GENT, DEN 29 MAERT 1862.

Het handels-verdrag van Vrye Uitwisseling (*libre échange*), tusschen België en Engeland is opgeschort, door de overdreven eischen van België; maar het is dat niet, het is anders niet als dat den oogenblik nu niet gunstig is, en let wel op, men zal daer later op terug komen. *That is the question.*

Alle zondagen, des namiddags om 3 ure, zal er een konyvoi van den zynenweg uit Gent naer Eecloo vertrekken en van Eecloo naer Gent, om 6 ure 20 minuten.

Eene deputatie der zonder bezigheid zynde werklieden, is by den heer Goeverneur gegaen, en hebben hem een vertoog gedaen van den droevigen toestand der werkende klasse, en vragende dat het goevernement daer onmiddellyk een hulpmiddel zou voor geven, zoo veel het hem mogelyk is. Alles is in de grootste orde en rust geschied.

Het getal belgische werklieden, vroeger gebezigt in de wolfe-weveryn te Robaies, en sedert kort naer België terug gekeerd, wordt geschat op verscheidene duizenden. Men rekent dat de meeste dezer werklieden naer Gent terug keeren, en by gevolg de armoede alhier komen vergeren.

Verleden zondag, rond 11 3/4 ure, van den avond, heeft zich de genaemde Frans Damman, timmerman, oud 41 jaren, vader van 3 kinderen, by de Watermolenbrug in de Schelde geworpen en is verdronken. De armoede alleen is de oorzaak daarvan.

Donderdag morgen, rond acht uren, vond men P. V. N. W., oud 24 jaren, wever, op den Dendermondschen weg, in den Mammelokker, waer hy zat onder verdenking van diefstal, met zynen halsdoek aen eene yzeren staaf opgehangen.

Donderdag nacht is hier eene baldadige straatschen-dery gepleegd. By middel van eenen beitel of een ander snydend tuig, heeft men de koetspoort, van den heer de Limnaender, in de Zonnestraat, zoo zeer geschonden, dat zy byna niet zal te herstellen zyn. Op verscheidene deuren in de zelfde straat heeft men

ook schade aengerigt, doch in mindere mate. Het is te den ken dat de politie de daders onder de hand zal krygen.

De politie van Antwerpen heeft zich by verscheidene drukkers aldaer begeven, ten einde te onderzoeken of een vlaemsch lied, onlangs uitgegeven zonder naem van schryver of drukker, en als lasterend beschouwd voor den gene-rael Chazal, niet van onder hunne pers gekomen is. Tot hertoe is geen licht in deze zaak gekomen.

Een koninklyk besluit verleent 10,000 fr. voor de herstelling des torens van St. Baefs en 10,000 voor het voltrekken van S'-Annakerk, beide te Gent.

Verleden maendag is in het Nationaal Tooneel te Brussel eene omhaling gedaen ten voordeele der arme werklieden van Gent, die fr. 171-33 c. heeft opgebracht.

Het koncert, door de artilleurs onzer burgerwacht gegeven ten behoeve der noodlydende werklieden, heeft omtrent 4000 francs opgebracht.

Een garde-civiel onzer kennis had zich in eenen moeijelyken toestand bevonden, indien hy onder de wapens ware geroepen geweest. Zyne fusiek, verbroken en beroest, was by den wapenmaker; zyne shako, die nog met de ketting niet versierd was, bevond zich by den hoedenmaker; de kleermaker had zynen tenue onder handen, die hem te eng geworden was; zyn buikriem was op het stadhuis, omdat hy voor de zelfde reden dezen niet kon aendoen; eindelyk zyne zwarte broek was gescheurd, door met de Halvastenmarkt een paerd te beproeven.

Onze groote paerden-markt is zeer levendig geweest. Er waren veel vreemde kooplieden en er is aanzienlyk veel verhandeld. 1043 paerden en 12 veulens waren te koop geboden.

Men schryft uit Audenaerde:

Het schepenen-kollegie dezer stad, herinneren hunne bestuurden de schikking van het plaetselyk reglement van 17 april 1852, krachtens welk mag verboden worden in het inwendige der wooningen te behouden en op te voeden, hietzy varkens, geiten, konynen, kiekens, ganzen, hoenders, duiven of alle andere huisdieren en dat by gevolg deze dieren in hunne tuinen of achterplaetsen behooren opgehouden te werden.

Te Parys en te Londen verkoopt men reeds jonge erwten en aspergies van dees saizoen, komende van Algiers.

Het goevernement van Oostenryk doet thans, door geneesheeren en scheikundigen, eene zelfstandigheid bestudeeren, waer van er zeer veel gebruik gemaakt wordt in eenige gewesten van Zuid-Amerika; 't is het blad van een boomtje dat den naem draegt van *Coca*. Dit blad, welk aldaer in overvloed is, bezit de kracht van te bevryden van honger en vermoeidheid, en laet toe aen dezen die het knauwen, verscheidene dagen te zyn zonder te moeten eten noch slapen. Alzoo arbeiden werklieden dag en nacht, byna zonder staen, gedurende eene geheele week, en Indiaanen, zonder ander voedsel als bladeren van *Coca*, leggen reizen af van meer dan honderd uren, doende 15 a 20 uren daegs. Indien het onderzoek der geleerden van Europa van goeden uitslag is, en dat de menschen, zonder te eten en te slapen, kunnen leven en werken; dan wil wy weten niet wat er van zal komen.

Een zeldzaam feit is dezer dagen te Courtille (Frankryk) voorgevallen. De huwelyks-zegen is er gelyktydig verleend geweest aen drie broeders, die drie zusters huwden.

In sommige kringen te Brussel loopt het gerucht dat het Ministerie zyn wets-ontwerp zal intrekken, waerby een krediet gevraagd werd voor onze oorlogs vloot.

Qui n'a qu'un seul défaut C'est d'avoir peur de l'eau.

Het Ministerie vreest dat zyn projekt *pourrait tomber à l'eau.*

en aldus oorzaak zou zyn, dat het kabinet zelf in het water zou vallen.

MARKTBERICHT VAN GENT, VAN 28 MAERT.

De hater gold 2 fr. 50 tot 2 fr. 63 den kilo. Voor de 25 eijers betaelden men 1 fr. 32 c.

Het gebuideld tarwenbrood zal, met de ingaende week 1 c. den kilo afslaan; het ongebuideeld blyft aen den huidigeen prys; het roggebrood slaet 1 c. op.

Huwelyken van den 27 maert.

Jan Waeri, 22 j. wever, met Blondina Lievens, 27 j. fabr. beiden reep. Deizer de Vrees, 56 j. fabr. hospitalstr. met Maria Vanhecke, 24 j. kantwerkster, geuzenberg.

Karel Bruynswyck, 52 j. muzikant, met Anna Tré, 21 j. voortverkoopster, beiden brandstr.

Edward de Rycke, 48 j. schoenm. belgraderstr. met Koleta Vanhau, 25 j. kantwerkster, l. wyngaerdstr.

Sterfgevallen van den 22 tot den 28 maert.

Frans Rysenaer, 68 j. fabrikant, reke.

Sofia de Baeker, huisvr. Piens, 52 j. savvenstr.

Frans d'Hondt, 40 j. letterzetter, brabantdam.

Sofia de Vyllder, 49 j. winkelierster, nederpolder.

David de Visschere, 58 j. nachtwaker, konynstr.

Karola Ottevaere, 69 j. zonder beroep, violettestr.

Maria Bertrand, 56 j. id. savvenstr.

Jan Boexstaal, 18 j. id. damppoort.

Frans Roegiers, 84 j. id. palingshuizen.

Emma de Meyer, 11 j. id. roodelykenstr.

Jan Dossche, 72 j. id. s. Jansvest.

Joanna van Onderbergen, 75 j. id. wellinckstr.

Maria de Buddere, 78 j. id. molenaerstr.

Konstantyn Declercq, 54 j. id. palingshuizen.

Frederikus Fauhart, 46 j. s. s. s. nederscheidestr.

REGERING VAN GENT.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

Van den 21 maert tot den 28 maert.

Van den 28 maert tot den 30 maert.

Van den 30 maert tot den 1 april.

Van den 1 april tot den 15 april.

Van den 15 april tot den 1 mei.

Van den 1 mei tot den 1 juni.

Van den 1 juni tot den 1 juli.

Van den 1 juli tot den 1 august.

Van den 1 august tot den 1 september.

Van den 1 september tot den 1 oktober.

Van den 1 oktober tot den 1 november.

Van den 1 november tot den 1 december.

Van den 1 december tot den 1 januari.

Van den 1 januari tot den 1 februari.

Van den 1 februari tot den 1 maart.